

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre 150 lej, félévre 85 lej.
Egyes szám ára 4.— lej.
Külföldre egész évre 250.— lej.

Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS
Felelős szerkesztő és igazgató:
Dr. SZÁSZ FERENC

Laptulajdonos: MINERVA R.-T.
Megjelenik minden szombaton.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Baron L. Pop 5. szám.

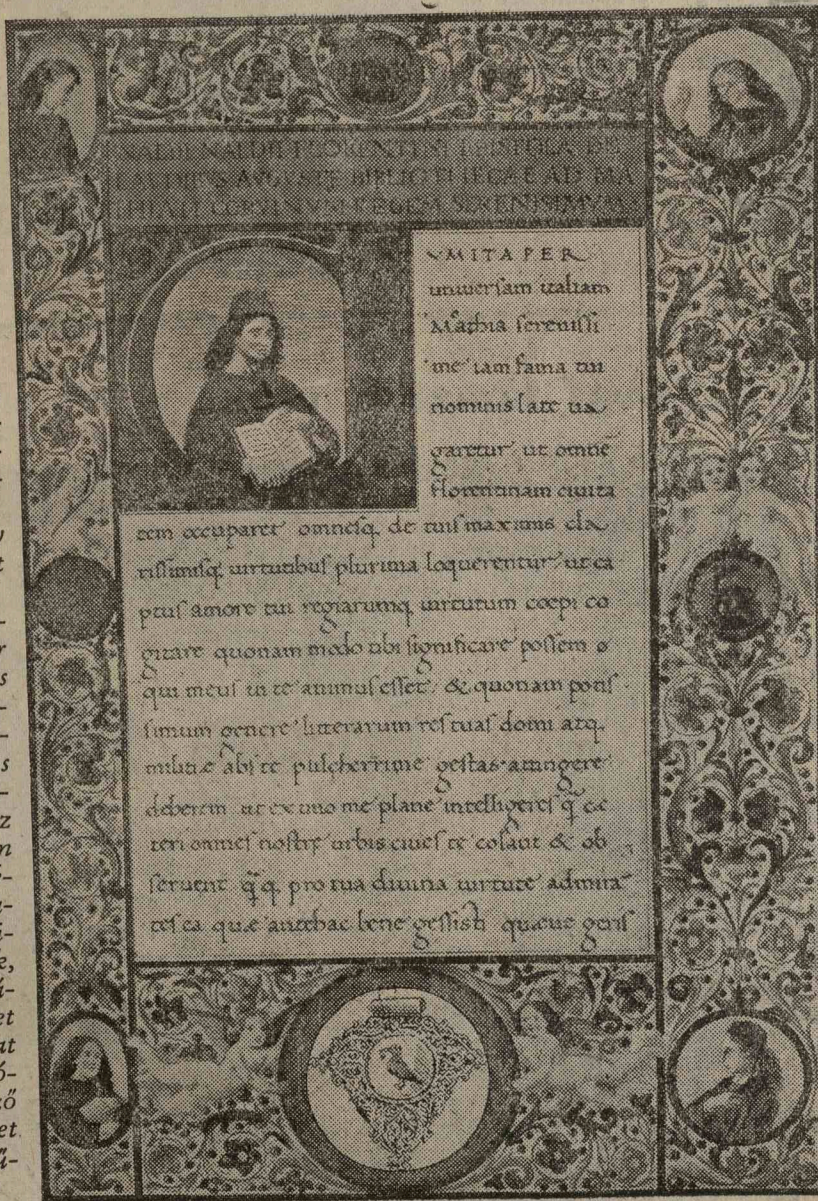
Könyvek barátja.

Mátyás király uralkodásának emlékeit nemcsak Magyarországon elevenítik föl születésének ötszáz éves halálának négyszázötven éves fordulója alkalmából. Középeurópának többi népei is — amint az irodalmi megnyilatkozásokból látjuk — kiveszik részüket az emlékezésből.

Ezeknek a népeknek a történetére nagy hatással volt Mátyás uralkodása s így bőven kínálkoznak nézőpontok, amikből az egykori nagy király alakját meg lehet ítélni.

Mátyás különben is nagyon sokoldalú ember volt, vitéz katoná, bölcs kormányzó, okos külpolitikus, s mindezek mellett a tudománynak és művészetnek lelkes barátja és támogatója. Ez utóbbi címen minden művelt nemzet becsülését megérdemli. Legnagyobb érdemének és dicsőségének azt tartják, hogy budai várpalotájában sok ezer könyvet tartalmazó könyvtárat rendezett be s ezzel Európának eme keletre néző részén páratlan tűzhelyet létesített a nyugati művelődés ápolására.

Mátyás uralkodása alatt nem volt olyan ol-



A thorni Corvin-codex címlapja.

csó és könnyű dolog könyvtárat létesíteni, mint mai napság. A könyvnyomtatási uralkodásának második felében fedezték föl, azelőtt a könyveket kézzel másolták és kézi rajzokkal ékesítették föl arra képesített emberek. Ez a munka sok időbe telt és rengeteg pénzt emésztett föl. Abban a korban, a könyvnyomtatás előtt az is megtörtént, hogy egyetlen könyvért egy falut adtak földestől és jobbágyostól.

A budai várban a másolóknak és művészeknek egész serege élt, akiket Mátyás részben külföldről hívott be, részben itthon képeztetett ki. De Mátyás arannyal fizette a külföldről uávarába eladásra hozott szép könyveket is. Nemes szenvedélye volt a gyűjtés és a tudósokkal, művészekkel való társalgás.

Világhírű könyvtára halála után nagyon szomorú sorsra jutott. Utódai, a cseh Jagelló-családból származó Ulászló és Lajos nem becsülték meg a fényes hagyatékot, az udvarukban megforduló külföldi követeknek, kapzsi tudósoknak elajándékozták a könyvtár legszebb darabjait. A mohácsi vész után

Budavára is török kézre jutott. El kell azonban ismerni, hogy a törökök jobban vigyáztak Mátyás könyvtárára, mint a Mátyás utódai. A könyvtár ajtajában őrséget állítottak s az idegeneket büszkén hordozták meg a fényes termekben.

Lassanként azonban a harcok és harácsolások során a hozzánemértő bánásmód következtében egyre csökkent a könyvek száma.

A teljes szétszóródás 1686-ban, Budavár visszafogla-

lása után következett be. A nyugati hadak zsákmányra vetették az értékeket, amiket Budavárban találtak. A gyönyörű könyvek a bécsi s más németországi, valamint olaszországi könyvtárakba kerültek.

A sok ezerből mindössze 150 körüli kötet maradt meg. Magyarország mintegy harminc darabot szerzett vissza nemzeti dicsőségének eme legszebb emlékeiből.

Mátyás nagyságából azonban semmit sem von le az a szomorú sors, amely fényes alkotását végromlásra juttatta.

Békeküldöttség.



Az amerikai Egyesült Államok elnöke, Rooseveltt Európában mostani helyzetének tanulmányozására küldötte ki Sunner Welles nevű titkárát. Welles útját nagy érdeklődéssel kísérik a világ közvéleménye. Az út célja még nem ismeretes teljes mértékben, de mindenképp az a vélemény alakult, hogy Amerika elnöke a béke lehetőségéről érdeklődik.

A nyugatiak keleti hadserege.



A nyugati szövetségesek, angolok és franciák egy milliós sereget akarnak felállítani, amely Oroszországot délfelől tartaná sakkban, illetőleg támadná meg alkalmas pillanatban. Ennek a hadseregnek a szervezője Weygand francia tábornok. Az angol és francia gyarmatokról máris tekintélyes számú hadsereg gyűlt össze, amely az orosz petroléumvidéket fenyegeti első sorban.

Légi támadás után.

A finn-orosz háború során az orosz repülők már eddig is sok finn helység ellen intéztek légi támadásokat. A jelek szerint az orosz légierő a jövőben a polgári lakosság nyugtalanítására még nagyobb számban fog felvonulni. A finnek jól szervezett katonai és polgári légvédelme a veszteségeket a legkisebb mértékre korlátozta. Képünkön egy segélyhelyet mutatunk be, ahol a légitámadás után a polgári lakosságot első segélyben részesítik.



Welles európai útja a berlini látogatás után.

A „Magyar Nép“ olvasói előtt már beszámoltunk Summer Welles, amerikai külügyminiszter európai útjának nagy jelentőségéről. Rooseveltt, az amerikai választások előtt Wellest elküldte Európába, hogy a helyszínen tanulmányozza a háború és béke kérdését. Amerika nem tarthatja távol magát az európai kérdésektől s ma már nyilvánvaló, hogy az Egyesült Államok jövőjét nagymértékben befolyásolja az európai helyzet új kialakulása is. Habár Amerikában még csak összel tartják meg az elnökválasztást, máris megindult a választási propaganda, ami iránt soha nem tapasztalt érdeklődés nyilvánul meg annál is inkább, mivel a mostani választáson nagyon sok elnökjelölt szerepel.

Welles európai útjához a béke gondolatát fűzték. Az egész világsajtó az amerikai külügyi államtitkár elindulása után hangos volt a békekezdeményezéstől. Welles először Rómába utazott és ott Mussolinival tanácskozott. A tanácskozás után az európai sajtó egyöntetűen megállapította, hogy Mussolini és Welles megbeszélései után Olaszországban megváltozott a hangulat s illetékes helyen is reménykedni kezdtek, hogy a békés lehetőségek útja nincs lezárva. Rómából Welles Berlinbe utazott. Itt három napig tartózkodott és Hitler kancellár is kihallgatáson fogadta. Erről a kihallgatásról azonban semmiféle hivatalos közlemény nem jelent meg. Senki sem tudhatja, hogy mi történt a Vezér fogadótermében. Érthető tehát, ha a kihallgatás után különösen angol, francia és amerikai részről megindultak a tálalgotások. Nyilvánvaló, hogy ilyenkor minden állam sajtója úgy állítja be az eseményeket és a Hitler kancellárnak Wellessel való tanácskozását, amint azt politikai és háborus érdekei megkívánják. A Rador jelentés is átvette a Havas távirati ügynökség egyik közlését, amely szerint az amerikai sajtó szerint Hitler a megbeszélésen Welles előtt kijelentette, hogy Németország háborus célja szétrombolni a brit egyeduralmat. Az „Ewening Star“ azt írta, hogy a megbeszélés után nyilvánvalóvá vált, — a nemzeti szociálisták nem teszik le mindaddig a fegyvert, amíg az angol birodalom nem kényszerül a németek lábai elé. Az angol lapok szerint nem igaz Németországnak az a híresztelése, hogy Anglia gazdasági szempontból az egész világot uralja. Tehát indokolatlan az az érvelés is, hogy a háborút tovább kell folytatni és Anglia gazdasági világuralmát meg kell dönteni. Ugyancsak a Rador egyik közléséből tudjuk meg a „National Tidende“ berlini levelezőjének a tudósítását, amely szerint Welles anélkül fog visszautazni az Egyesült Államokba, hogy Németország részéről valamilyen békeajánlatot kapott volna. A lap szerint Németország számára nem létezik béke, amíg Angliát és Franciaországot a fegyverek erejével le nem győzte s amíg a szövetségesek el nem fogadták Hitlernek a háborus követeléseit. Ezek a köve-



Egyes dolgok ugyan nélkülözhetők

de hiányukat mégis érezzük. Ilyen a Franck kávépótlék is, nélküle az igazi kávé elképzelhetetlen.

telések: Lengyelország és Csehország német protektorátus alatt marad. A lengyel területeknek azon a részén, amely nem tartozik közvetlenül a német birodalomhoz, a területi önkormányzat és közigazgatás autonómiája nyitott kérdés marad továbbra is. Németország a jövőben, amint az a finn-orosz esetben történt, nem akarja Európa és a világ izgatónak alávetni magát. Angliának el kell hagynia gibraltári, máltai és singaporei tengeri támaszpontjait s ugyanakkor Németország fentartja régi követeléseit az elvett gyarmatokra is.

Mindenesetre érdekes és jellemző, hogy Wellesnek Hitler kancellárnál tett látogatása után a német hivatalos távirati ügynökség mélységesen hallgat. Ugy látszik, hogy a német kormány titokban akarja tartani azt a megbeszélést, amit az amerikai kiküldött és Hitler kancellár folytattak. Meglepő azonban, hogy Wellesnek a Mussolinivel való találkozására után békés hírek jártak be a világsajtót, viszont Hitlerrel való megbeszélése után egyszerre az amerikai és az angol lapok előljárnak abban, hogy a békés hírek szárnyát szegjék és a háború továbbfolytatására készítsék elő közvéleményüket.

Mindez azonban nem jelenti teljes bizonyossággal azt, hogy vajjon Hitler és Welles tanácskozásán nem esett-e szó a béke lehetőségeiről. Mindezt azonban az eddigi távirati ügynökségek híradásaiból nem lehet megállapítani. Ugyanakkor azonban fentartással kell fogadni azokat a háborus híreket is, amelyeket Hitler vezérrel történt megbeszélés után az angol és amerikai lapok világgá hocsátottak.

Egyelőre a helyzet az, hogy a nyugati fronton még minden csendes, de annál erőteljesebben pusztít tovább a háború a finn-orosz harctéren. Viipuri már elesett és orosz hivatalos jelentések szerint a szovjet haderő mind jobban előretör, tehát nem látszik valószínűtlennek, hogy a háború az északi frontra terelődik át és egyelőre Délkelet-Európa felül elvonultak a háborus fellegek.

Külföld

Angol és német nyilatkozatok. A világ közvéleményét élénken foglalkoztatják Chamberlain angol miniszterelnök és Hitler kancellár beszédei. Chamberlain egy politikai gyűlésen, Hitler pedig a rádióban mondott beszédet. Az angol miniszterelnök beszédében történelmi visszapillantást adott Németország magatartásáról. Azt a tanulságot szűrte le, hogy Hitler kancellárnak egyetlen célja van: erőszakkal uralkodni a világ felett. Az angol miniszterelnök beszédjének további fonalán hangzott, hogy a Németország ellen foganatosított gazdasági zárlat teljes sikerrel járt, ezzel szemben Anglia gazdasági ellátása zavartalanul folyik. Megemlítette Chamberlain, hogy az angol repülők egészen Ausztriáig és Csehorszáig hatoltak, bebizonyítva ezzel, hogy a német légierő és a német légi védelem nem képes az angol repülőket megakadályozni, hogy oda menjenek, ahova akarnak. Chamberlain a jelenlegi háborút „keresztes háborúnak” nevezte. Kijelentette, hogy Anglia azért harcol, hogy Európában helyreálljon a biztonság és megszűnjön a támadás állandó veszélyei. Hangzott, hogy vissza kell állítani Lengyelország és Csehország függetlenségét és Németországnak biztosítékot kellene adnia arra, hogy ígéreteit megtartja. Az angol miniszterelnök annak a véleményének adott kifejezést, hogy a jelenlegi német kormányzat mellett nem lehet a jövőbeli biztonságról beszélni. Chamberlain hangsúlyozta, hogy a háboru utáni Európa újjáteremtése az összes európai államok bevonásával fog megtörténni. A tartós békének a lefegyverzés kell, hogy legyen a záloga. Beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— A béke helyreállításának nagy munkájában Németország többet tehet, mint bármely más nép, mert hiszen a béke szétrombolásában is Németország tevékenykedett legjobban. Ha a Német Birodalom készen mutatkozik, hogy elégséges bizonyítékok-

kal támassza alá jóakarátát, meg fogja látni, hogy a többi népek készek lesznek segítségére sietni, hogy gazdasági nehézségeit legyőzze.

Hitler kancellár beszédét időrendben később tartotta meg. Beszédében hangzott, hogy Németország gazdaságilag legyőzhetetlen és mindenféle gazdasági zárnak ellent tud állani. Kiemelte, hogy Németország az élettérért folyó küzdelmet mindaddig folytatja, amíg céljait eléri, mert nem igazságos dolog, hogy a népek között gazdagok és nincstelenek legyenek. Hitler beszédének minden gondolatából kitűnt, hogy Németország rendíthetetlenül hisz a háboru győzelmes befejezésében. Ezt minden tekintetben alátámasztja az, hogy Németország jelenlegi helyzete sokkal jobb, mint a világháboruban volt.

A semleges külföldi ujságok megállapítják, hogy a két nagy ellenfél beszéde aránylag mérsékelt hangú volt és a beszédek, ha nem is nevezhetők békés szelleműeknek, de mindenesetre hiányoztak a beszédekből azok az éles és harcias kifejezések, amelyek régebb különösen Hitler beszédét jellemezték.

Magyarországon helyreállott teljesen a vasuti forgalom. Lapunk előző számában közöltük, hogy Magyarországon huszezer katona dolgozott a vasuti pályatestek szabaddá tételére. Óriási munkával sikerült a vasuti pályatesteket megszabadítani a hótorlaszoktól. Március 3-án helyreállították a menetrend szerinti vasuti forgalmat.

Létrejött a német-olasz kereskedelmi egyezmény. Németország és Olaszország között befejeződtek a kereskedelmi tárgyalások. Az új szerződést aláírták és az életbe lépett. A hivatalos jelentések megállapítják, hogy a tárgyalások folyamán Olaszország és Németország között nem volt nézeteltérés és a hagyományos barátság újra megerősödött.

Megérkeztek Angliába a kanadai repülők. A kanadai repülők egy nagyobb csapata megérkezett Angliába. A repülők Anglia egyik északnyugati kikötőjében szálltak partra és vonattal folytatták utjukat London felé.

Törvénybe iktatták Horthy Miklós kormányzó érdemeit. A magyar képviselőház ünnepi ülésben tárgyalta a Horthy Miklós kormányzó huszéves országlásának alkalmával benyújtott törvényjavaslatot. A képviselőház a Horthy kormányzó érdemeit megörökítő javaslatot egyhangú lelkesedéssel fogadta el. A törvényjavaslat benyújtása alkalmával a képviselőház elnöke, Tasnádi Nagy András tartott nagyszabású beszédet. Beszédében Horthy Miklós érdemeit méltatta.

Az északi államok nem lépnek be a háboruba! A három északi állam Dánia, Svédország és Norvégia külügyminiszterei Koppenhágában értekezletet tartottak. Az értekezleten megvizsgálták a finn-orosz háboru következtében előállott helyzetet. A követendő magatartás ügyében a három északi állam között teljes egyetértés uralkodik. Mindhárman a semlegesség és függetlenség politikáját követik. A három ország külügyminiszterei megegyeztek abban, hogy minden olyan esetben, amikor a háborúból kifolyólag nemzetközi jogaik sérelmet szenvednek, tiltakozni fognak. A háboruba nem avatkoznak be, szükség esetén azonban fegyveresen védik meg jogaikat és függetlenségüket.

Németország védelmi vonalat épít Dánia felé. A németek Dánia déli határvonalán védelmi vonalat építenek. A védelmi övezetben tartózkodó lakosságot értesítették, hogy a hadvezetőség rendelkezése esetén néhány óra alatt mindenkinek el kell hagynia lakóhelyét. A dánok úgy vélik, hogy a német birodalom azért épít védelmi vonalat, mivel a Dánia felé eső határait véglegesnek tekinti. Más vélemény szerint a németek észak felől jövő angol és francia támadás ellen építik az erődvonalat.

Roosevelt levele a pápához. Az Északamerikai Egyesült Államok elnöke a pápának levelet küldött. A pápai államtitkárság nyilvánosságra hozta a levél szövegét. Roosevelt a levélben kifejti, hogy a békét célzó erőfeszítések érdekében szívesen küldene személyes képviselőt a Vatikánba, hogy a világ népei között új együttműködés jöjjön létre.

Nagy harcok Viipurirért. Az orosz hadvezetőség teljes erejével fogott hozzá, hogy a finnek egyik hadászatiilag is fontos városát, Viipurit elfoglalja. A hetekig tartó küzdelem alatt az orosz repülők Viipuri városát teljesen romhalmazzá lőtték. A polgári lakosság azonban még idejében elmenekült a városból. Egyébként a finn hadvezetőség megállapításai szerint Viipuri város elfoglalásának nincsen nagy hadászati jelentősége, mert a város mögötti vidéken újabb erődítések húzódnak el. A finnek a hatalmas orosz tulerő elől több helyen visszavonultak, új állásaikat azonban szilárdan tartják. A finnek megsegítésére mind nagyobb mértékben érkeznek külföldi csapatok és hadianyagok.

Roosevelt jelölteti magát? Az Északamerikai Egyesült Államok elnökválasztása alkalmával az a szóka, hogy harmadszor senkit sem jelölnek az elnöki méltóságra. Tekintettel arra, hogy Rooseveltnél már kétszer volt megválasztva, még ma is bizonytalanság uralkodik a kérdés körül, hogy vajjon Rooseveltnél jelölteti-e magát harmadizben az elnöki méltóságra? Ezzel kapcsolatban lapunkban is több híradást közöltünk. A legutóbb érkezett híradások szerint Rooseveltnél harmadszor is jelöltetni fogja magát. Az amerikai ujságok szerint ugyanis az elnökválasztásnál most elsősorban a külpolitikai nézőpontoknak kell érvényesülniök, Rooseveltnél pedig olyan fontos szerepet tölt be Amerika és a világ külpolitikájának irányításában, hogy feltétlenül indokolt harmadszori megválasztása. Ezzel az utóbbi hírral szemben nagyon érdekes az Egyesült Államok egyik tagállamának, Newyork államnak a szenátusi határozata. Newyork állam szenátusa a határozatban arra kéri a szövetségi kongresszust, hogy szavazzon meg olyan törvényt, amely megtiltja az Egyesült Államok elnökének, hogy harmadszor is jelöltesse magát az elnöki méltóságra. Nyilvánvaló, hogy a határozat odairányul, hogy Rooseveltnél elnök ne jelöltethesse magát.

Szerencsétlenség történt légvédelem közben. Páris fölött német repülőgépek jelentek meg. A légiriadó alkalmával a léghárító ágyuk tűz alá vették a német repülőgépeket. Egy lövedék a közuti vasut egyik állomása mellett esett vissza és felrobbant. A szerencsétlenségnek hat súlyos sebesültje van. A hatóságok falragaszokon hozták a közönség tudomására, hogy a közönség azonnal húzódjék védett helyre még akkor is, ha nincs légiriadó, de a léghárító ágyuk működnek.

Török hajók nem futhatnak be idegen kikötőkbe. A török kormány megtiltotta, hogy török hajók külföldi kikötőkbe fussanak be. A jelenleg külföldi vizeken tartózkodó török hajókat utasították, hogy azonnal térjenek vissza törökországi kikötőkbe.

A németek 1940 végéig meg akarják nyerni a háborut. Angol ujságok értesülést közölnek bizonyos német feltevésekről. Az angol ujságok szerint a németek teljesen biztosak a háboru megnyerésében és biznak abban, hogy 1940. év végéig győzelmesen befejezik a háborut.

Mennydörgő mennykő. A napokban dől el, hogy itt van-e a világ vége, vagy hogy legalább is a földgolyóis egy részét le nem borotválja-e egy Anterosz nevű bolygó, amely örületes sebességgel száguld a világűrben a Föld irányában. Túlnagy bajt azért nem igen okozhat majd ez az égi vándor, mert mindössze két kilométer az átmérője s előreláthatólag ugyis kétmillió kilométernyire robog el tőlünk. Erről a bolygóról mond el érdekes dolgokat *Tolnai Világlapjának* legújabb száma.

Kezdődik egy reményteljes tavasz!

1940 március 15 és 18-án

az Állami Sorsjáték

szétoszt játékosai között:

1	ÖTMILLIÓ LEIES	nyereményt,
1	3.000.000	” ”
1	2.000.000	” ”
13	1.000.000	” ”

és számtalan 400.000.—, 200.000.—, 100.000.—, 20.000.—, 10.000.—, 5.000.—, 1.000.— stb. nyereményt.

Vásároljanak idejében sorsjegyet

HIREK

Az egész országban megünnepelték az új alkotmány kihirdetésének évfordulóját. A II. Károly király Ófelségéről elnevezett alkotmány kihirdetésének február 27-én volt két éves évfordulója. Az új alkotmány kihirdetésének évfordulóját az egész ország területén istentiszteletekkel és ünnepekkel ülték meg. Bucurestiben a pátriárka tartotta az ünnepi szertartást, amelyen megjelentek a kormány tagjai, a Nemzeti Ujjászületés Frontjának vezetői és közéleti kiválóságok.

Megjelent az új rekvirálási törvény. A hivatalos lapban megjelent az új rekvirálási törvény. A törvény nemcsak a természetbeni javak rekvirálásáról intézkedik. A törvény szerint a munkások, kisiparosok, szakemberek és értelmi foglalkozásúak munkaszolgálatának rekvirálása, tehát igénybevétele 70 éves korhatárig terjed. Az állam igénybe veheti a nyugdíjasok szolgálatát és felhasználhatja magánvállalatok üzemét is.

A külföldi újságok nagy cikkekben foglalkoznak az új alkotmány jelentőségével. Az új alkotmány életbe léptetésének két éves évfordulója alkalmával a külföldi újságok nagy cikkekben foglalkoztak a II. Károly király Ófelségéről elnevezett alkotmány jelentőségével. A külföldi újságok különösen az új alkotmány nemzeti jelentőségét emelik ki. Hangsúlyozzák a külföldi cikkek, hogy az új alkotmány megerősítette a lelket és lehetővé tette, hogy Románia a fejlődés útján olyan előhaladást tegyen, ami az egész világot elismerésre készíti.

Román-magyar vasúti egyezmény. A román és magyar kormány között a román-magyar vasúti forgalom megkönnyítése érdekében egyezmény jött létre. Az egyezmény megkönnyíti a két ország közötti, átmenő forgalmat.

Királyi szavak:

„Amióta megkezdtem az ország szolgálatában való munkámat, egy gondolat vezetett, mint Ariadne fényes fonala: Csak a tökéletes hit és a szüntelen munka vezethet teljes diadalra. Ez a hit vezette első lépéseimet a közéletben, ugyanezzel a hittel léptem Elődeim trónjára és ezzel a hittel dolgoztam és fogok dolgozni egész életemben azon a felelősségteljes helyen, amelyre Isten kegyelme és a nemzet akarata helyeztek.“

(Ófelsége a király 1939. február 27-én mondott beszédéből.)

János Zsigmond fejedelem születésének 400-ik évfordulója.

A jelen év nagy esztendeje az unitáriusoknak. A folyó 1940-ik év július 7-én 400-ik évfordulója lesz János Zsigmond születésének. János Zsigmond erdélyi fejedelem történeti egyénisége felbecsülhetetlen erkölcsi és eszmei érték nemcsak az unitárius egyháztörténelemben, hanem Erdély, sőt a világ történelmében is, mert János Zsigmond volt az első uralkodó, aki a vallásszabadságot biztosította s ezzel Erdélyt s maga magát is világtörténelmi jelentőségre emelte. Az Unitárius Irodalmi Társaság méltó módon akarja a nagy évfordulót megünnepelni és nagyszabású emlék-ünnepélyt készít elő az évforduló napjára, július 7-re.

Román-bolgár kereskedelmi egyezmény jött létre. A Bulgária és Románia között folyó kereskedelmi tárgyalások sikeresen befejeződtek. A két állam megbízottai az erre vonatkozó egyezményt aláírták.

A nagy tél megnehezíti az északi országok élelmezését. Északkelet-Európa népeinek fő élelmezési cikke a tengeri hal. A nagy hideg következtében sok helyen a tenger befagyott és a tengeri halászat teljesen lehetetlenné vált. Ennek hatása nagyon érzik a közéletelmezésben.

Szófiában tett látogatást a pénzügyminiszter. Constantinescu pénzügyminiszter látogatást tett Szófiában. A román pénzügyminisztert a bolgár király magas rendjellel tüntette ki.

RÖVID HIREK

Nagy vihar volt Lettorszáiban. Lettorszáiban nagy viharok pusztítottak. A vihar sok épületet megrongált.

Spanyolországban betiltották a szabadkőműves szervezet működését. A spanyol minisztertanács betiltotta az összes titkos társaságok és a szabadkőműves szervezetek működését.

Vasúti szerencsétlenség Mexikóban. Mexikó fővárosától 200 kilométernyire egy gyorsvonat tehervonattal ütközött össze. A szerencsétlenségnek 20 halott és sok sebesült áldozata van.

Eltiltották a medvetáncoltatást. A belügyminiszter az állatvédő egyesület közbenjárására megtiltotta a medvetáncoltatók és más állatidomítók működését.

Farkasok kártétele Haró vidékén. A Déva közelében levő Haró község határában farkascordák jelentek meg. A kiéhezett vadállatok a juhállományban nagy kárt tesznek.

Repülőgépszerencsétlenség történt Délamerikában. A délamerikai Bogota közelében egy utasszállító repülőgép lezuhant. A szerencsétlenség alkalmával tizenketten haltak meg.

Törökországban tigrisek jelentek meg. Törökországban is nagy hideg urakodik. A hideg következtében tigrisek jelentek meg a lakott helyek közelében. A tigrisek egészen a görög tengerpart vidékéig húzódtak le.

Újdonságok a pesti színházakban. Érdekes fényképekkel illusztrált cikket közöl a *Délbáb* színházi hetilap legújabb száma a pesti színházak során következő újdonságairól.

JÁTSSZANAK
bizalommal
a Loterie de Stat

COLECTURA-OFICIALA-nál

Főelárusítóhely: CLUJ, STR. REGINA MARIA Nr. 46.

Nagymultú egyesület évi számadása.

Az Erdélyi Múzeum Egyesület nagy érdeklődés mellett tartotta meg Kolozsváron évi, rendes közgyűlését. A gyűlésen báró Jósika János alelnök elnökölt. Megnyitó beszédében utalt a jelenlegi háborus viszonyokra, hangoztatva, hogy az Erdélyi Múzeum Egyesület ezekben a nehéz időkben is elvégezte kötelességét és tőle telhető erővel folytatta a lelkek művelését és törekedett magasabb célok elérésére.

Dr. Kántor Lajos titkár jelentését azzal kezdte, hogy az elmúlt esztendő az Egyesület életében tulajdonképpen nevezetes évforduló, mert a múlt esztendőben volt 80 éve, hogy az egyesületet megalapították. A titkár jelentéséből a maga teljességében bontakozott ki az érdekes munka, amit az Egyesület a szellemi előrehaladás érdekében tett. Népszerű és tudományos előadásai Kolozsváron, továbbá a gyergyószentmiklósi vándorgyűlés jelentik az Egyesület múlt évi életében a legkiemelkedőbb eseményeket.

Az Egyesület titkárának beszámolója után jelentések hangzottak el, majd választások és tudományos előadás következett. Dr. Koleszár László tartott szép

előadást „A véletlen szerepe az orvos-természettudományi nagy felfedezések történetében” címen.

Az Egyesület új elnökéül egyhangú lelkesedéssel báró Jósika Jánost választotta meg a közgyűlés. Az új elnök a következő beszéddel foglalta el az elnöki széket:

— Köszönöm a közgyűlés megtisztelő bizalmát. Tisztában vagyok azzal, hogy az Erdélyi Múzeum Egyesület elnöksége nagy és súlyos kötelességek elé állít. Megilletődve foglalom el az elnöki széket, melyet nagynevű elődök töltöttek be előttem. Nem akarok most részletes programot adni — mondotta Jósika báró — csak éppen vázolólag, hogy az első feladatunk az állammal való viszony tisztázása. Tudom, hogy ezen a téren nagy alapítónk gróf Mikó Imre, kinek szelleme mindig előttünk lebeg, ugyanezeket az áldozatokat meghozta volna, az egyesület jövője érdekében. Végül, itt a közgyűlés színe előtt szent fogadalmat teszek. Fogadom, hogy az intézmény magyar jellegét mindenek keresztlül meg fogom védeni!

Megkezdődött a parlament új ülés-szaka. Március hónap 4-én a parlament megkezdte üléseit. A parlament fontos törvényeket tárgyal. Ghelme-gheanu belügyminiszter javaslatot terjesztett be a halbvonultak családtagjainak segélyezésére. A tervezet szerint a tartományok rendes jövedelmeiből 15 százalékot, a főváros jövedelmeiből 15, a törvényhatósági joggal felruházott városok jövedelméből 10, a megyeszékhelyek és városok jövedelméből 8, a községek jövedelméből 5 százalékot fognak visszatartani a hadbavonultak családtagjainak segélyezésére.

A Budapesti Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Tenyészállatvásár tudnivalói. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1940-ben március 30-tól április 7-ig kiállítást rendez. A kiállítás a magyar mezőgazdasági termelés, állattenyésztés és a mezőgazdasági ipar nagyarányú bemutatója lesz.

Az utazási, vizum, stb. kedvezmények a rendezőbizottság által kibocsájtott kiállítási igazolványok alapján vehetők igénybe, amelyek darabonként 200 lejért szerezhetők be a menetjegyirodákban.

A kiállításra utazók az utlevél és

kiállítási igazolvány felmutatása mellett a vizumot 2.50 Pengő kezelési költség ellenében a magyar konzulátuson előzetesen kell megváltásuk. A kiállítási igazolvány alapján a magyarországi összes vasutak és hajózási vállalatok bármely osztályain való utazásnál 50%-os kedvezményt adnak. Ezenkívül a kiállítási igazolvány tulajdonosa 33% kedvezményrel három vidéki utat is tehet Magyarországon. A kiállítási igazolvány kétszeri díjmentes belépésre is jogosít a kiállítás területére.

Azok az igazolványvásárlók, akik esetleg vizumot nem kapnak és igazolványukat visszaszolgáltatják oda, ahonnan azt vásárolták, ellenértékét a vásárlástól számított 8 napon belül az eladók visszafizetik.

A M.A.V. vonalain, a kedvezményt az odautazáshoz március 24-től április 7-ig lehet igénybe venni, a visszautazáshoz március 30-tól április 13-ig. A kedvezmény bármely kocsiosztályra igénybe vehető. A C.F.R. vonalaira engedélyezett kedvezmény a visszautazásnál érvényesíthető, amennyiben a visszautazásnál a személyvonati jegy árának 50%-a fizetendő csupán. A gyors és rapid vonaton a különbözetet teljes egészében meg kell fizetni.

Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle „Solvo” pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 Lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

ERDÉLY LEGJOBB MEZŐGAZDASÁGI
ÉS KÖZGAZDASÁGI SZAKLAPJA

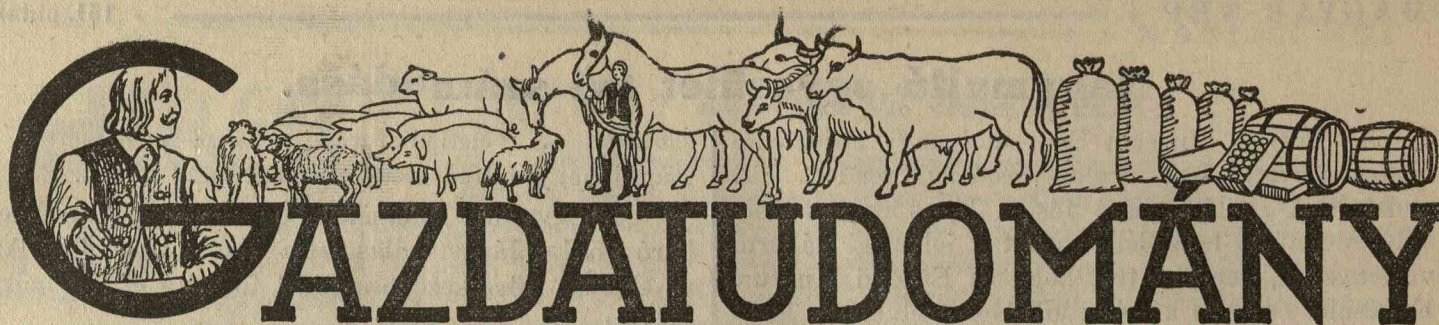
MEZOGAZDASÁGI SZEMLE

MUTATVÁNYSZÁMOT
INGYEN KÜLD A KIADÓHIVATAL

CLUJ-KOLOZSVÁR
STR. BARON L. POP 5. SZÁM.

Előfizetési díja
egész évre csak

80⁰- lej



Első a gyermekek egészsége!

Olvasóink tanuskodhatnak róla, hogy milyen szívesen, meggyőződéssel hirdetjük a mezőgazdasági értékesítés megszervezésének szükséges voltát. A tejszövetkezetek létesítését ugyancsak fontos gazdasági feladatnak tekintettük. De arra is joggal hivatkozhatunk, hogy a tejszövetkezetek hátrányos következményeire is már több alkalommal föl-hívtuk a figyelmet. Óriási hiba volna rideg anyagi érdekekért a tejet elvonni a gyermekek elől. Ahol ezt teszik, ott végzetes bajok származnak. Erről ad megrázó, szomorúan tanulságos példát az alábbi panaszírat. Az illetékesektől a panasz sürgős orvoslását méltán várja a magyar közvélemény.

A lapunkhoz beküldött panaszírat így hangzik:

Alulírott Szabó István, Maros-Magyaró községi lakós, nagyon szépen kérem, hogy panaszomat a Magyar Nép következő számában leközzölni sziveskedjék.

Hetek óta dühöng nálunk a himlő, kanyaró, skarlát és mumsz-járvány, s mi, többgyermekes családapák, tehetetlenül, tanácstalanul és kétségbeesve nézzük, hogy terjed és dühöng a járvány és a kis sirhantok napról-napra szaporodnak kint a temetőben. Kisirt szemü anyák kezüket tördelve futnak az utcán, tanácsot kérve, segítségért, orvosért könyörögve. A szomszéd Marosvécs községben lakó körorvos ur minden lehetőt megtesz, hogy a járvány továbbterjedését megakadályozza, de úgy látszik, hogy a községünkben lakó gyermekek ellenálló-képessége olyan csekély, hogy már a legkisebb betegségből sem tudnak felgyógyulni. A múlt évben az állam költségén kiszállt orvosi különítmény jegyzőkönyvben állapította meg, hogy a gyermekek tejhiány miatt sinylődnek és vérszegények. De miért

éppen a tejhiány miatt? Hiszen minden községben vannak jobbsorsban élő gazdák, akik pénzért el tudják látni kismennyiségű tejjel a szegényeket! Nálunk azonban más az eset. A múlt évben 2—3 gazdember kapcsolatot keresett a Marosvásárhelyi Tejszövetkezettel, kérve, hogy ide is létesítsenek szövetkezetet. El is jött egy kiküldöttje a Központnak az alakuló gyűlésre s ott felirakoztak összesen talán negyvenketten, s köztük több olyan is, akinek most sincs s nem is volt tehene, azon ígéretük alapján, hogy 6000 lejes kölcsönöket kapnak, abból tehenet vesznek s a kölcsön letörlesztéséig fogják hordani a tejet kötelező módon, ami persze nem valósulhatott meg, mert a kölcsönből nem lett semmi. Így aztán a tehentulajdonosok hozzá kezdtek a tejnek a szövetkezetbe való hordásához s azon szegények, akik addig tőlük hordták a tejet, teljesen tej nélkül maradtak mind a mai napig, mert ha valamelyik tag „dugva“ egyik rokonának, vagy szegény szomszédjának tejet mert adni s megtudák, 500 lejes pénzbírsággal ijesztgették, az alapszabályok értelmében.

Magyaró község egy 3400 lelket számláló havas-aljai, 80 százalékbán havasi famunkával foglalkozó szegény családokból tevődik össze, úgy, hogy el lehet hinni s el kell hinni, hogy amikor a legtöbb gyermek mellett virasztva, pénz nélkül, tanácstalanul sinylődnek, a sorsra bizva mindent, mert nincs kitől tanácsot kérni. Az egyéni érdek nem engedi, hogy ha máshoz nem, bár egy kis tejhez juthasson beteg gyermeke számára. Addig is hiányzott a tej, amíg nem volt tejszövetkezet, mert nagy ez a szegény falu, de azóta aztán teljesen hiányzik. Ezt igazolják a marosvécsi körorvos ur jelenlétében az orvosi bizottság által a házról-házra járva szerzett megállapításokról szóló jegyzőkönyvek.

A tejszövetkezet igenis üdvös intézmény, de nem úgy, ahogy községünkben a lakosságnak alig 20 százalékat kitevő fejőstehentulajdonosok és tejszövetkezeti igazgató urak értelmezik, hogy tudniillik minden

Minden magyar jegyezze meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság!

Tehát magyar köteletség biztosítását ide átadni!

kanálnyi tejet csakis a szövetségbe kell vinni, mert különben 500 lej a büntetés, merthát aláírtad az alapszabályt. Fejlesztani meg teljesen lehetetlen, mert teljesen hiányzik a fejőstehénlegelő s a megfelelő takarmány.

Kérem Szerkesztő urat, sziveskedjék lapja által felvilágosítani úgy a szegény anyákat, mint a gazdag tejszövetkezeteket, hogy mikor, hol és milyen életbevágó dolgok szemelőtt tartásával lehet tejszövetkezeteket létesíteni. Akkor, amikor az utolsó

csepp tej is kimegy az ezreket kitevő szegény családtagok szájából, vagy akkor, amikor az köztük megszlik, s azáltal fejlődhetnek.

Erdemes volna az E. G. E. Elnök urát megkérni, hogy ezen ügyben tegyen felvilágosító lépéseket vidékünkön egy kiküldöttje által. Nézzesse meg, hogy mennyire irtózatossá válik a leromlanak az 1 évtől felfelé serdülő gyermekek, a nagy tejhiány miatt.

Szabó István.

A gyümölcsfák kártevői címen az E. M. G. E. Irodalmi Szakosztályának kiadásában Török Bálint EMGE igazgató és Gyümölcsészeti Szakosztályi előadó tollából egy év leforgása alatt már a második kiadásban jelent meg e könyv, amely a kerttulajdonosok és gyümölcsstermelők számára nélkülözhetetlen utmutató a gyümölcsfák kártevői ellen való védekezés terén. A hézagpótló könyv első kiadása egy év alatt elkelt. A második, lényegesen bővített kiadás terjedelme csaknem kétszerese az elsőnek. A könyv az EMGE gazdaköri könyvtársorozatának a 2. számú kötete. A több, mint 100 kártevő fejlődését és az okozott kárt magyarázó ábrával díszített könyv külön fejezetekben ismerteti a gyökér-, törzs- és ágpusztító, a galyakon kívül élősködő levél-, virág- és termés- pusztító kártevőket. Részletes utmutatást nyújt az ellenük való védekezésről. A tudományos alapon, népies modorban megírt füzet ára a közönséges postai portóval együtt darabonként 15 lej. Megrendelhető az EMGE-nél Cluj, Str. Regală 16. szám alatt, a füzet árának egyidejűleg való beküldése mellett.

Az erdélyi méhészek közgyűlése. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület most tartotta meg évi rendes közgyűlését a vidéki tagok szokatlanul nagy érdeklődése mellett. A távolabbi vidéken lakó méhészek részvételét az EMGE mezőgazdasági kiállításával kapcsolatban engedélyezett utazási kedvezmények tették lehetővé. Az E.M.E. vezetőségének a közgyűlés elé terjesztett jelentése felölelte a méhészet minden számottevő működését. A közgyűlés iránt való érdeklődést fokozta az a körülmény

is, hogy az egyesület az idén ünnepli meg fennállásának 60-ik évfordulóját és azt az idei nyár folyamán diszkozyűlés keretében fogja megünnepelni, amely alkalommal kiállítást és méhészeti kongresszust is rendez. Az ünnepségekkel kapcsolatban a nagy rendezőbizottság is most tartotta meg előkészítő nagygyűlését. A közgyűlést Pohl Béla elnök nyitotta meg. A megnyitóban visszapillantást vetett az egyesület 60 éves múltjára. Majd Török Bálint, tb. elnök, főtitkár terjesztette elő az igazgatóválasztmány 1939. évi működéséről szóló jelentését. Az egyesület hivatalos helyiségét 1939. évben a Strada Regală 16. szám alá helyezte át, az E. M. G. E. új székházába. A tagszaporulatról az 1939-ik évi mérleg és 1940-ik évi költségvetésről szóló jelentés elmondása után a közgyűlés véget ért és folytatólag az EME 60 éves fennállásának emlékére tartandó ünnepségek előkészítő nagybizottsága tartotta meg gyűlését. A nagyrendezőbizottság elhatározta, hogy augusztus hó utolsó és szeptember hó első napjain jubiláris ünnepségeket, diszkozyűlést, méhészeti kiállítást és kongresszust rendez. A kiállítást a Református Kollégium összes helyiségeiben akarja megrendezni. Az egyesület a kiállítást méhészeti, kertészeti, háziipari és népművészeti, valamint turisztikai, kisállat, fényképészeti stb. csoportokra fogja osztani. A kiállítás tudnivalóit az egyesület az érdekelteknek kellő időben fogja tudomására hozni. A kolozsvári méhésznapi alkalmával szakelőadásokat rendez az egyesület. A Magyar Színház díszelőadását tart és előreláthatólag a magyar dalos- szövetségek is részt fognak venni.



A vasut drágítja a kivitelre kerülő áruk szállítási díját.

A vasut igazgatósága elhatározta, hogy a kivitelre kerülő áruk szállítási díját, — kivéve a gabonaműekét — felemeli. A vasut igazgatósága az emelést azzal indokolja, hogy a világpiacon az árak nagyon felemelkedtek.

Milyen ára lesz a szójababnak?

Az európai háború következtében a szójabab iránt rendkívül nagy kereslet mutatkozik. Különösen Németország vásárol nagymennyiségű szójababot, mert a szójabab olajtartalma kitűnően felhasználható zsírpótlására, fehérjetartalma pedig jól pótolja a huszféléket. Erre való tekintettel a Romániában működő szójabab társaság mindent elkövet, hogy Romániában a szójabab termelését előmozdítsa. Ennek során a gazdák is jól járnak, mert a társaság vezetői kijelentették, hogy folyó évben a szójababot mázsánként 900 lejes áron fogják fizetni.

Állatárak Marosvásárhelyen.

Sovány marha 16—20, hizott marha 20—21, növendék marha 24, szópóborju 30 lej élsúlyban kilónként. Bárány 5—600 lej páronként.

Nyersbőrarak Bucurestiben.

Tájékozásképpen közöljük a Bucurestiben érvényes nyersbőrök árát. Fehérszínű szarvasmarha bőre 40, pirostarka marhák bőre 42 lej kilónként.

A francia gyarmatbirodalom.

A német és olasz államférfiak már évek óta követelik a föld gazdasági javainak új elosztását. Hangsúlyozzák, hogy a nagy népek között azért van annyi gyűlölség és háborúság, mert egyes népek túlságosan sokat kaptak a föld javaiból, másoknak pedig semmiük sincs. A népek egyik csoportja dúsgazdag, másik része pedig koldusszegény. Utóbbiak közé tartoznak Németország és Olaszország, mert nekik sokkal kevesebb gyarmatbirtokuk van, mint a hozzájuk hasonló más népeknek. Az ujságok szerint az amerikai elnök bizalmi küldöttjének Rómában most is ezt a felfogást fejtették ki. Az olaszok szerint csak úgy lehetne a háború után egy új béke-rendszert megvalósítani, ha a nemzetek igazságosan felosztanák maguk között a föld gazdasági javait.

A német és olasz felfogás tulajdonképpen azok ellen az országok ellen irányul, melyeknek nagy gyarmatbirodalmuk van. Ezek között legelső Anglia; utána Oroszország és Franciaország következik. Az angol és orosz birodalom után Franciaországnak van a legtöbb gyarmata a világon.

A franciák az angolokkal egyidőben indultak el idegen területek meghódítására. Ezelőtt mintegy 400 esztendővel jelentek meg Amerikában. Amerika északi részén foglaltak el maguknak nagy területeket. 150 év alatt már annyira megerősödtek, hogy versenyezni kezdtek az amerikai angol gyarmatosokkal. Ugyanekkor Indiában is megvetették a lábukat. Itt szintén az angolokkal vették fel a küzdelmet, mert az angolok szerették volna megakadályozni a francia gyarmat-birodalom növekedését.

Az angol és francia gyarmat-birtokok vezetése nem egyformán történt. Az angol állam mindig nagyobb fontosságot tulajdonított gyarmatainak, mint a francia. Franciaország a gyarmatokat eleitől kezdve túlságosan kihasználta. Az angol gyarmatokon teljes vallásszabadság volt. — Ilyenformán az angol gyarmatokat sokkal bőlesebben kormányozták, mint a franciákat. Ennek az is volt az oka, hogy a francia kormány nem tekintette olyan fontosnak a gyarmatokat, mint az angol. Így történhetett meg, hogy mikor ezelőtt mintegy 200 esztendővel megkezdődött a nyílt harc az amerikai gyarmatokért, e harc jelentőségét Franciaország nem ismerte fel. Könnyelműen háboruba keveredett Angliával, amely viszont minden eszközt megragadott az amerikai francia gyarmatok elvételére. Igaz, hogy a francia gyarmatok megtartása eleitől fogva nehéz volt, mert Franciaország tengeri hadereje messze elmaradt az angol hajóhad mögött. Húsz évi küzdelem után, 1763-ban a franciák vereséget szenvedtek és kénytelenek voltak lemondani amerikai gyarmataik legnagyobb részéről, Kanadáról, az angolok javára.

Igy veszítették el a franciák mintegy 10 millió négyzetkilométernyi területet, mely ma Anglia birtokában van.

Ugyanebben az időben már megindult a küzdelem Indiáért is. A franciák ugyanis ezen a gazdag ázsiai félszigeten szintén berendezkedtek volt. Akadt egy ügyes francia kormányzó, aki egész Indiát meg tudta volna hódítani. De a párisi francia kormány megint félreismerte a helyzetet és indiai megbízottjának nem adott kellő támogatást az angolokkal szemben. Így az angolok pár évtized alatt itt is felülkerekedtek és lassanként Indiának mind nagyobb részét hódították meg. A franciáknak csak egyes kisebb területeket és néhány várost sikerült megtartani.

A mai francia gyarmatbirodalom legnagyobb részét a franciák az elmúlt száz év alatt hódították meg. Először Afrikában indult meg a hódítás; később pedig Ázsiában, Kinától délre. Az afrikai francia hódítás érdekes körülmények között kezdődött. Afrika északi részén, a Földközi-tenger partján volt egy nagy kiterjedésű birodalom, *Algéria*. Ennek a birodalomnak az élén egy mohamedán uralkodó állott. A franciák némi kereskedelmi érdekek védelmére egy francia konzult küldtek az algiri uralkodó udvarába. Történt, hogy egy ünnepély alkalmával a francia konzul éppen az uralkodó mellett állott. Valami megjegyzésén feldühödve, az uralkodó a kezében lévő légyecsapóval megütötte őt. A franciák elégtételt követeltek s mikor ezt az algiri uralkodó visszautasította, hadsereget küldtek, mely nemsokára meghódította egész Algériát. Miután a franciák így megvetették a lábukat Afrika északi részében, csakhamar egyre nagyobb kiterjedésű területeket foglaltak el. Az afrikai harcokra külön hadsereget szerveztek, melyet idegen-légióknak neveztek el. Ebbe bárkit felvettek, aki zsoldért legalább öt esztendőre elszegődött katonáskodni. Száz esztendő alatt a franciák Afrikának mintegy felét birtokukba vették.

Ugyancsak az utolsó 80 év alatt hódították meg a franciák Hátsó-Indiát is. Ezt másképpen *Indokínának* is nevezik, mivel régebben kínai uralom alatt volt. Néhány keresztyén hittérítő megöletése miatt a franciák büntető hadjáratot indítottak e területek bennszülött lakósaik ellen s így kezdték meg a hódítást.

Ma Franciaországnak minden világrészben van gyarmata. Gyarmatbirodalma körülbelül 12 millió négyzetkilométer, mintegy 66 millió lakóssal. E gyarmatok között van Togo és Kamerun, egykori német gyarmat is.



A magvető.

Ahol őseimnek tört ugart
Lova, tehene, vagy ökre,
Nóta mellett ébredt mezőkhöz
Én is, ide vagyok kötve.

Én olyan vagyok, mint fagyökér, —
Ki, hajtok törzset, koronát.
Belőlem szívja az életet
A rügy, a bimbó és az ág.

Bizony... mert én vagyok a gyökér,
A földhözragadt őserő: — —
Bizony... mert én vagyok az élet
Fenntartója... A magvető!...

Izsák Domokos.

Emlékezzünk Mátyás királyra!

Az ezévi február 23-ika nevezetes évfordulót jelez a magyarság történetében. A történeti adatok szerint ötszáz év előtt, ezen a napon született a kolozsvári óvári házban Mátyás, a nagy magyar uralkodó. Mint a bel- és külpolitika mestere, s kiváló haditettek véghezvivője, mint „az igazságos“, mint a tudományok és művészetek pártfogója, egyaránt él a késő utódok emlékezetében. Több, mint három évtizeden át (1458—1490) ült a magyar trónon. Sokat alkotott és még többet tehetett volna, ha ebben az országnak örökségül átvett, akkori kedvezőtlen viszonyai nem akadályozzák.

Mátyás királlyá választásának jelentősége mindenek előtt abban állt, hogy az Árpád-ház kihalása óta most először került a sok idegen nemzetbeli uralkodó után magyar eredetű király a trónra. A rendek Hunyadi Jánosnak, az apának, az ország kormányzójának a törökök ellen szerzett nagy érdemeit is kívánták jutalmazni, mikor a Szilágyi Mihály által vezetett köznemesség a csak 18 éves Mátyást, — aki akkor Prágában volt fogságban, ahová bátyjának, Lászlónak lefejeztetése után V. László király vitte ki, — királlyá kiáltotta ki. De királlyá választásának volt egy más fontos oka is. A Hunyadi-család az ország leggazdagabb családjá volt és a választástól azt várták, hogy az új nemzeti király a nagy urakkal szemben, aminők a Cilleiek, Garaiak, Ujlakiak vol-

tak, helyre fogja állítani az ország nyugalmát és nagyobb politikai befolyást fog biztosítani a köznemességnek.

Erőteltjes egyéniség, erőskezű király volt Mátyás, de erre szükség is volt akkor, mert Zsigmond óta a főurak hatalma a kis nemesség és a jobbágyság hátrányára nagyon megnövekedett. Az országot a nagybirtokosok szövetségei kormányozták. Mátyás a királyságot erős központi hatalommá tette, amely engedelmességre szorította a féktelen nagy urakat és gátat vetett a kisnemességgel és jobbágysággal szemben önző céljaik megvalósításának. Mátyás új főnemességet, új nagybirtokosokat teremtett magának, hogy helyzetét a régiekkel szemben biztosítsa. Ezek ellenkirályokat próbáltak kijátszani vele szemben, de a hazafiatlan merénylet nem sikerült. Hogy tekintélyét megerősítse, nagy áldozattal visszaszerezte Frigyes császártól Szent István koronáját, amellyel Albert király felesége: Erzsébet, a császárhoz menekült és megkoronáztatta magát (1464). Ebben az időben ugyanis már teljes elismerést nyert a koronázásnak nagy közjogi jelentősége. Törvényes királynak csak azt tekintették, aki megkoronáztatta magát és esküt tett az alkotmányra.

Mátyás figyelmét az országlásnak egyetlen területe sem kerülte el. Több törvénye intézkedik a vármegyék biráskodásáról, a tisztviselők választásáról. Szabatos megállapítást nyert a nádor hatásköre, ujonnan szervezte az igazságszolgáltatást és rendezte az adózás ügyét. A királyi hatalomnak alkotmányos gyakorlását biztosítja az a törvény, amely kimondja, hogy az ország törvényeivel és régi szokásaival ellenkező királyi rendeletek nem érvényesek. Mátyás Erdély szülötte volt, így csak természetes, hogy gondoskodása erre az országrészre is kiterjedt. A székelyek panaszt tettek a Báthory István erdélyi vajda zsarnokoskodása miatt. Mátyás ekkor megerősítette a székelyek szabadságait s megtiltotta sanyargatásukat. Meghagyta, hogy a székelyek ellen vétőket „hányják ki“ a birtokaikból. A szász városokat, bár ezek őt nem kedvelték, nagy kiváltságokkal ruházta fel. Erdély mégis megszorította a nagy királyt. Mindhárom nemzet összeesküvést szőtt ellene, amelyet rövidesen leverte és az összeesküvőket a tordai országgyűlés határozataival büntette meg.

Atyja nyomdokaiba lépett, amidőn belpolitikájában a leghatározottabb szociális szellemet érvényesítette. Biztosította a jobbágyok szabad költözködési jogát, megvédte a parasztot a földesurak jogtalan követeléseivel szemben. A köznemességnek ugyan ő sem tudott nagyobb politikai befolyást biztosítani. De helyesen állapítják meg róla, hogy a társadalmi erők egyensúlyban tartásának nagy művésze volt. Az állam érdekeit képviselte a rendek osztályérdekeivel szemben. Halála után a társadalmi békét biztosító ez az egyensúly is megszűnt, az alsó osztály

helyzete évről-évre rosszabbodott. A mondás: „Megtalt Mátyás király, oda az igazság“, ekkor keletkezett.

Mátyás volt az első, aki belátta, hogy az ország csupán zsoldos hadakkal, állandó hadsereg nélkül nem védhető meg a törökkel szemben. Nagy vagyonát is felhasználva, megteremtette híres fekete seregét. Halála után ez is széteszlott és a honvédelemnek ez után bekövetkezett lezültsége a mohácsi mezőn bosszulta meg magát iszonyuan.

Tisztában volt európai küldetésével, amely a törökkel szemben az ország területi épségének és a keresztény létnek megvédésében állott. Mátyás a magyar és cseh korona országaiból és az osztrák tartományokból nagy dunai birodalmat akart alapítani. Ezt nem érthette el, mert nyugati politikájának össze kellett ütköznie az ország déli érdekeivel. De kellett látnia, hogy nyugaton nem üzhet hatalmi politikát a nélkül, hogy délen az ország területi épségét a törökkel szemben ne veszélyeztesse. Így a végzet a döntő és maradandó sikert mindkét irányban megtagadta tőle. Morvát, Sziléziát, Lausitzot, Bécs elfoglalásával majdnem egész Ausztriát uralma alá hajtja ugyan, de csak a cseh királyi címet kapja meg, Csehország nélkül. Nagy Lajos birodalma nem kelt új életre. A török elleni küzdelem is csak egyes vállalkozásokig jutott el, amelyek a veszedelmet csak elodázták, de nem szüntették meg. Erre a török hatalmának akkori nagyságával szemben egymaga képtelen volt. Segítségét pedig hiába várta. Ugyanaz a nyugati kereszténység, amely Hunyadi János győzelmeit harangzugással ünnepelte, nem érezvén magát közvetlenül fenyegetettnek, tétlen maradt.

Mátyás történelmi szerepét a művelődésben vitt szerepével egyesítette. Benne az országszervező és a hadvezér mellett, nem kevésbé csodáljuk a tudományok és művészetek pártfogóját. A tudományos szellemet már nevelője, az esztergomi érsekké lett Vitéz

János oltotta beléje. A nyugati eszmék szolgálata még inkább erősödött benne a nápolyi királyleánnyal: Beatrix-al kötött házassága óta (1476). akinek családjában hagyományos volt a tudományok szeretete. Ez időtől magyarországi írókon és tudósokon kívül olaszokkal vette magát körül fényes budai és visegrádi palotájában. Budán világhíres könyvtárt létesített, amely vetekedett Európa legnagyobb könyvtáraival. A ma is megcsodált Corvin-kódexek Mátyás tudományszeretetének ékes bizonyítékai. Olasz építészetet, szobrászatot foglalkoztatott. A megszűnt pécsi egyetem helyébe Pozsonyban egyetemet, Budán hit-tudományi főiskolát állított fel. Udvara az ország szellemi központja volt. Janus Pannonius, a költő, ép úgy a Mátyás udvarában tünt fel, mint Bakócz Tamás, a későbbi biboros hercegprimás, aki a pápaságra is pályázott és mint Werbőczy, a későbbi személynök és egy ideig nádor, aki a nemesi kiváltságokon alapuló akkori jogrend feltétlen tekintélyű kódexét adta Hármaskönyvében (1514).

A kedvezőtlen belső és külső viszonyok mellett is, amelyekkel meg kellett küzdenie, Mátyást méltán nagy királyként ünnepli az utókor hálás emlékezése. Az ország az ő megválasztása idején a pártoskodás, a nagyurak féltelensége következtében lejtőre jutott. A lejtőn az ő erős keze, államférfiui, diplomáciai és hadvezéri ügyessége állította meg. Méltán mondhatta el uralkodásának vége felé: „A magyarok lelkületét senki sem ismerte úgy meg, mint mi, kik őket annyi éveken át féken tartottuk.“ Halála után az ország tovább csuszott a lejtőn, hogy a „nemzeti nagylét nagy temetőjé“-nél: Mohácsnál álljon meg. Az ország három részre darabolása, a másfél századnál tovább tartott török uralom összes hatásaival lett gyászos eredménye a nemzet történetében példátlanul álló csapásnak. Ez, ha Mátyás nincsen, még hamarabb bekövetkezett volna.

Balogh Arthur.

APRÓSÁGOK ADOMÁK

Elhibázott tálalás.

Megszorult a földesur napszám dolgában, s a falu cigányait parancsolta be szénát gyűjteni. Természetes, hogy nagyon vékony munkát végeztek a dádek.

A földesur nagyon haragudott rájuk. De szelid ember lévén, ilyen nemes bosszút állt rajtuk:

Ugy volt az egyesség, hogy a cigányok egész nap fognak dolgozni, és csak vacsorát kapnak. Tehát kiéhezve tértek a dádek a tanyára, ott még jó darabig várakoztatták az éhezőket, míg végre egy roppant terjedelmű dézsa rántottleves mellé szólítják őket. A leves csakhamar az azután következett főtt kolompérral együtt a dádek áldozatja lett. Ekkor ökölnagyságú gombócokat raktak a barnák elé, miből már csak falatonként rakták szájukba, fülíg lakván rántottlével és krumplival. De azután a cigányok roppant bámulására egy

nagy tál tarhonyás pörköltet tálaltak eléjük. A cigányok bánatos arccal, kidüllesztett szemekkel bámultak a fölséges illatu ételre, de étvágyuk nem lévén, bántatlanul maradt.

Ekkor lépett közéjük mosolyogva a földesur s jókedvvel szólítja meg őket:

— Hát nem jó az étel, cigányok? Talán valami hibázik?

— Dehogy nem jó, nagyságos uram: nágyon is jól Hánem a tálalás, azs el volt hibázva! — felelte az egyik dáde borzas haja közt hordozgatva ujjait.

Ötven évvel ezelőtt találták fel a gépfegyvert.

Hiram Maxim, amerikai feltaláló 1890-ben, tehát ezelőtt 50 esztendővel találta fel a gépfegyvert. A neves feltaláló érdekes módon jutott abba a helyzetbe, hogy a gépfegyver megszerkesztésével foglalkozzék. Angliában járt és egy legujabb találmányát mutatta be. Találmánya villamos izólámpa volt. A lámpa nagy sikert hozott számára és összeköttetésbe került Anglia legkiválóbb üzletembereivel. Az egyik angol pénzember így szól hozzá:

— Uram, ha sok pénzt akar szerezni, valami olyant találjon fel, amivel könnyebben és gyorsan pusztíthatják egymást az emberek.

Hiram Maxim a jótanács után nem is utazott vissza Amerikába, hanem Londonban maradt és hozzáfogott a gépfegyver megszerkesztéséhez. Két hónap alatt készen volt a találmány! A kovácsinasból lett feltaláló sokmilliót vagyont szerzett találmányával.

A Golf-áram Amerikáé...

Közöltük lapunkban, hogy a finn-orosz háború tulajdonképpen oka abban keresendő, hogy az oroszok a Skandináv félsziget nyugati partvidékéhez akarnak kijutni, mert ott a meleg Golf-áram következtében a tenger a legnagyobb télen sem fagy be, tehát hajózható marad. A melegvizű Golf tenger áramlatnak egyébként nagy jelentősége van egész Közép- és Észak-Európa éghajlatára. Ha nem volna Golf-áram, Közép- és

Észak-Európának sokkal hidegebb volna az éghajlata. Ennek következtében Európa művelődési és gazdasági képe teljesen megváltoznék. Egy Gagot nevű amerikai tanár most azt a tervet vetette fel, hogy Florida félsziget és Kuba szigete között az Északamerikai Egyesült Államok építsen egy gátat és ezzel térítse el a Golf áramlatot eredeti irányából. A mexikói öbölben keletkező meleg tengeráramlatot ugyanis a gát megakadályozná abban, hogy Európa partvidékéig jusson. A tanár állítása szerint, ha a tervet keresztül vinnék, az Északamerikai Egyesült Államok éghajlata nagyon kedvezőre fordulna, Európa éghajlata pedig zordabbá válnék. A tanár szerint Amerikának minden erkölcsi és más joga megvan ahhoz, hogy a változtatást végrehajtsa, mert a mexikói öbölben keletkező Golf-áram, minthogy a mexikói öböl Amerikához tartozik, amerikai tulajdon.

Uj acél hajók számára.

A hajóépítőknek sok gondot okoz, hogy a hajók páncélatán moszatok és kagylók telepednek meg. Ezek nemcsak az anyagot rongják, hanem lassítják a hajó haladási sebességét is, mert növelik a hajótest és a víz közötti surlódást. Ez különösen hadihajóknál és tengeralattjáró hajóknál jelent nagy hátrányt. Egy amerikai feltalálónak sikerült olyan acélt előállítania, amelyen nem telepesznek meg moszatok és kagylók. Az újfajta acélnak nagy jövőt jósolnak azért, mert a régi acélnál olcsóbb és könnyebb is.

Kincs a tenger fenekén.

Kétszázharmincnyolc évvel ezelőtt a spanyolországi Vigo kikötője közelében aranyszállító spanyol hajó sülyedt el. Nagyon sokan kísérleteztek már, hogy a nagyértékű kincset kiemeljék. Az eddigi fáradozások azonban meghiúsultak. Közelebbről spanyol és holland vállalkozókból társaság alakult, hogy a legkorszerűbb készülékek felhasználásával a kincset kiemeljék. A munkálatokhoz a társaság már megszerezte a spanyol kormány engedélyét. A spanyol kormány érdekeit a munkálatok során bizottság fogja képviselni. A kiemelt kincsnek ugyanis tekintélyes hányada a spanyol kormányt illeti meg. A spanyol kormány még azonkívül fentartotta magának a jogot, hogy a nem aranyból, vagy ezüstből készült tárgyakat is megvásárolhassa.

Üveggel lehet pótolni a fémeket.

Egy németországi üvegyár olyan üveget állított elő, amely ütés, vagy leejtés alkalmával nem törik el. Az újfajta üvegből a legkülönbözőbb használati tárgyakat készítenek. Így például villanycsengők, ruhaakasztók, fésűk, evőeszközök készülnek az új anyagból. A találmánynak Németországban nagy jelentősége van, mert használata útján nagyon sok fémeket lehet megtakarítani.

Igy már érthető.

- Szeretném, ha ebben a pillanatban madárrá változnék.
- Miért?
- Mert akkor nem fájna a fogam.

Tapasztalt és tanult gazda termését megháromszorozhatja.



című közel 700 oldalas, számos magyarázó képpel díszített, teljes gazdasági szakkönyve. — A „Magyar Nép” előfizetői számára a könyv kézbesítési díjjal együtt csak 80 lej, a bolti ár egyébként 90 lej. A rendelés összegét kérjük előre beküldeni, mert utánvételezéssel többbe kerül.

Igyekezzen mindenki mielőbb beszerezni a

Legjobb tanácsadó: dr. Nagy Endre és dr. Szász Ferenc

GAZDATUDOMÁNY

GAZDATUDOMÁNY

című könyvet, amely a legjobb tanácsadó. — Megrendelhető a

MAGYAR NÉP KIADÓHIVATALÁBAN, CLUJ-KOLOZSVÁR, STRADA BĂRÎN L. POP 5. SZÁM ALATT.



Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lej (orvosi tanácsokért 30 lej), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lej is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

Többeknek. Angora nyulat csak olyan tenyésztőtől szabad beszerezni, amely teljesen megbízható és fajtisza állatot tart. Ha erre nem vigyáznak, a tenyésztés eredménye nem fog megfelelni várakozásuknak. Arra is vigyázni kell, hogy megfelelő koru állatot kapjanak tenyésztésre, mert különben a munkának nem lesz eredménye. Ajánljuk, hogy lapunkra való hivatkozással forduljanak a következő címhez: Angora nyultenyésztés, Mercurea-Ciuc (Csíkszereda), Ștefan cel Mare 37.

G. N. A magastörzsű ribizlit és egrest az ugynevezett aranyribizke nevű cserje vastagabb ágaira szokták oltani. Az aranyribizkét díszkertekben szokták nevelni. Aranysárga virágai következtében kedves, szép bokor. Bizonyára kap vidéken valahol ilyen bokrot, elszaporíthatja és a közismert oltások valamilyen módjával beolthatja a vad hajtásokat. A magastörzsre oltott egres és ribizli nagyobb gyümölcsöt terem, mint a bokor alakúak.

Z. L. Mint írja, bőrkabátját olajjal kente be és a kabátnak most kellemetlen szaga van, mivel az olaj megavasodott. Kérdezi, hogy a bajt hogyan szüntetheti meg? Tanácsunk a következő: Kétrész jóminőségű terpentinhoz keverjen egy rész barna színű, jóminőségű cipőkrémet. Amikor az anyagot jól összevegyítette, puha ronggyal dörzsölje át a bőrkabát egész külső felületét. A terpentint kellemes gyanta illata behatol a bőr anyagába és megszünteti a kellemetlen szagot. Ha esetleg az avas szag

megint kiütne, mégegyszer megismételheti az eljárást.

K. C.-né. Abban teljesen igaza van, hogy a februári és március elejei keltezés költséges. Nem szabad azonban felednie, hogy a februárban és március elején kelteztett csirkéket, mint rántani való csirkét nagyon jó áron lehet értékesíteni. Így tehát a nagyobb kiadás és az esetleges elhullás bőven megtérül azáltal, hogy nagyobb árat kap a csirkékért.

R. E. Vetés alkalmával a következő sorrend betartását ajánljuk. Legelőször vesse el a tavasz-búzát és az árpát. A zab vetése maradhat későbbre, mivel a zabnak hosszú tenyész-ideje van és így a késői vetésből származó károk kiegyenlítésére több idő van. A szomorú azonban az, hogy mint írja, nagyon kevés ősziszántása van és ezeket a terményeket csaknem mind tavaszi szántásba kell vetnie. Amint erről már nagyon sokszor irtunk, a tavaszi terményeket lehetőleg mindig ősziszántásba kell vetni. Ősziszántásban a termés mennyiségileg és minőségileg biztos, tavaszi szántásban azonban teljesen az időjárás alakulásától függ. A kukorica vetését hagyja április végére.



Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

B. J. Gyulakuta, L. I. Mieske, Sz. M. Tompaháza, K. P. Kőrispatak, B. J. Kiskend, S. P. J. Mezőcsávás, Zs. F. Csikdánfalva.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Megbizottaink tovább folytatják hátralékos előfizetőink felkeresését és pedig az előző számainkban közölt megyékben, illetőleg járásokban. Szükségesnek tartjuk közölni azt, hogy Török István megbizottunk bevégezte az említett útját és a közeli hetekben Braszó, Fogaras, Nagyküküllő és Szeben megyékben levő előfizetőinket keresi fel. Felkérjük azon előfizetőinket, akik hátralékban vannak, hogy megbizottainknak szabályszerű nyugta ellenében fizessék ki a feltüntetett összeget. Ugyancsak figyelmeztetjük azokat, akikhez az utóbbi hetekben posta utalványon felszólítást küldtünk, illetve küldünk közelebről, hogy az utalványon feltüntetett összeget küldjék be kiadóhivatalunkhoz, mert ha ezt rövid idő alatt nem teszik meg, a lapküldést kénytelenek leszünk részükre megszüntetni.

Harói előfizető. Levelének a pálinkafőzésre vonatkozó része nem elég világos. Amint egyébként látjuk, már amugy is kifőzték a pálinkát. A legbiztosabban a jegyzőségtől kaphat felvilágosítást az ügyben. A levelében közölt hírekből mint lapunk mai számában láthatja, közlünk.

B. S. Csikmadaras. A levelében közölt kérdések bennünket is nagyon sokat foglalkoztatnak. Sajnos, nem áll módunkban bizonyos dolgokon változtatni. Megállapíthatja lapunkból, hogy a bicskázás szomorú kérdésével is nagyon sokat foglalkozunk. Szomorú, hogy azon a vidéken és különösen községében ez a rossz szokás annyira gyakorivá vált. A lakosság gazdasági oktatásának kérdése most jól megoldható, mivel az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület rendszeresen tart tanfolyamokat. Ebben az ügyben tehát jól tenné, ha az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület vezetőségéhez fordulna, címe Cluj, Strada Regala 16.

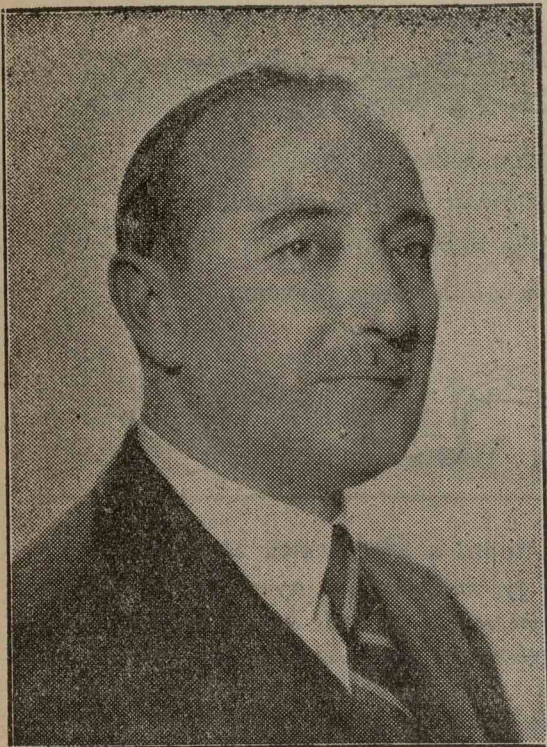
A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: B. Zs. Csehétfalva 150, B. M. Zselyk 80, D. S. Érolaszi 150, H. K. Temesvár 150 (r. 1940. évre), P. B. M. Csíksomlyó 155, S. L. Madéfalva 75, B. Gy. Tatrang 85, B. I. Gyergyóremete 75, K. J.-né Pankota 150, T. I. Zilah 10.000, Sz. F. Felvinc 150, B. K. Zalatna 150, K. T. Zilah 85, V. G. Obesenyő 75, Sz. A. Nagyalambfalva 150, B. A. Csekelaka 150, L. K. I. Szilágycseh 150, D. K. Érkeserű 150, H. Gy. Erdőd 85, M. P. K. Câmpina 150 lej (r. 1939. okt. 1-ig, tehát még 3 havi hátraléka van.)



Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Álláskeresők részére 20 szóig 40 lej. — Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelígs leveleket csak a portó beküldése esetén továbbítunk. Ugyanakkor az érdeklődésre is csak úgy adunk választ, ha a válasz lev. lapot mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portóköltséget.

Figyelem! Mielőtt régi cséplőjén tudna, esetleg ujat venne, csereüzlet érdekében régigép leírása mellett közölje elhatározását „Csereüzlet” jeligére a kiadóba.

Intelligens úrinő házvezetőnői állást keres, lehetőleg plébánián. Levelek „Március 15” jeligére a kiadóba.

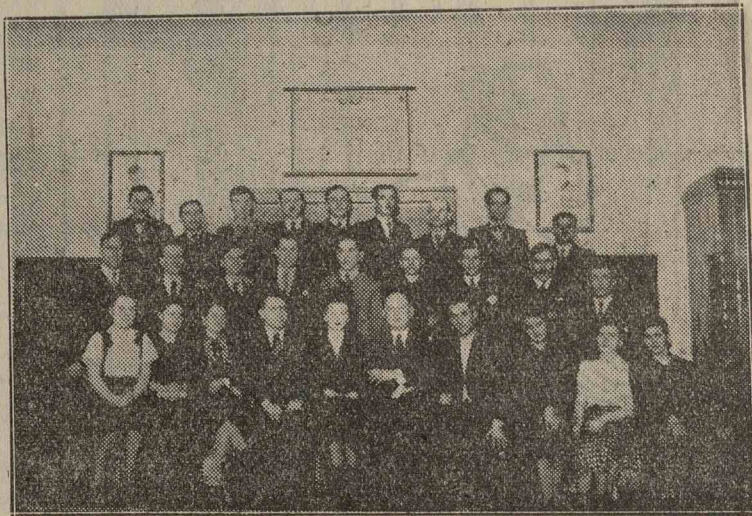


Egy rokonszenves ember távozott el közülünk.

A kolozsvári magyar konzulátus egyik legrégebb főtisztviselője, Bary Zoltán, hivatalos áthelyezés következtében eltávozott körünkől. Erdemes szolgálatainak elismeréseképpen a legelőkelőbb helyre, a párisi magyar követségre nevezte ki főtisztviselőnek a magyar kormány. Bary Zoltán távozását Erdély mindenrendű és nemzetiségű lakossága sajnálattal veszi tudomásul. Hosszu időn át Románia és Magyarország közt folyó személyi forgalom az ő közreműködésével bonyolódott le: ő volt ugyanis az, aki az útleveiket a magyar vizummal ellátta. Ennek a feladatnak a teljesítése során a legegyszerűbb ügyes-bajos ember iránt is előzékeny, jóakaratu magatartást tanusított, a sürgős ügyek elintézésére kész volt hivatalos órán kívül is a felek rendelkezésére állni. De a hivatalon kívül is kedvelt embere volt a társaságnak, a románok közt sok barátot és tisztelőt szerzett magának és így nagy szolgálatot tett a békés együttélésnek. Az áthelyezés kitüntetést jelent számára s ez vigasztalja nagyszámu tisztelőit azért a veszteségért, amelyet körünkől való eltávozása jelent.

Magyar nótaest Bucureștiben.

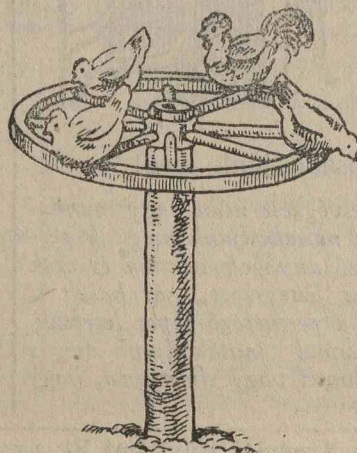
Kedves és felejthetetlen estélye volt a Bukarest-Keleti Ref. Egyházzrész gyülekezetének, melyet az Egyházi Dalkör rendezett Dr. Albisy József nótaszerző közreműködésével. Ezen az estén igazán megilletődöttünk, amikor megzendült a szerző ajakán a drága magyar dal. A dal szárnyain elvezetett a legnagyobb szomorúságig, hogy azután fölemelkedjen a vígság és a kedélyhangulat legmagasabb fokára. A dalkör is, különösen a kedves Petőfi-dalokkal fölvillanyozta a hallgatóságot. De a szereplők is kitétek magukért, amikor „Válik az asszony” c. egyfelvonásos komédiával megnevettették a vendégeket. Elismerést érdemel Bereczki Gyula, aki arcjátékával és tájszólásával hiven alakította a magyar földművest. De a többiek is mind, hozzájárultak ahhoz, hogy a hallgatóság jól érezze magát. Az estélyt Takáts Pál tanító rendezte.



Miért való kis házikertbe a korai zöldség?

Házikertbe azért való a korai zöldség, mert hamar lekerül a tábláról és helyére ismét hasznos növényt vethetünk. Ilyen módon a legkisebb konyhakert területe is jól kihasználható és alkalmassá válik arra, hogy a család zöldség szükségletét ellássa.

Ülőke baromfiak számára.



A kifutóban vagy a szabadban járó baromfiak természetüknek megfelelően gyakran szállnának ülőkére. Nagyon jól meg lehet oldani a kérdést a következő módon: Egy használt szekér-kereket a képen látható módon helyezzünk el. A baromfiak nagyon hamar felismerik a számukra elhelyezett, célszerű ülőkét és naponta többször pihenőt tartanak

AZON.



Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lej (orvosi tanácsokért 30 lej), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lej is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

Többeknek. Angora nyulat csak olyan tenyésztőtől szabad beszerezni, amely teljesen megbízható és fajtisza állatot tart. Ha erre nem vigyáznak, a tenyésztés eredménye nem fog megfelelni várakozásuknak. Arra is vigyázni kell, hogy megfelelő koru állatot kapjanak tenyésztésre, mert különben a munkának nem lesz eredménye. Ajánljuk, hogy lapunkra való hivatkozással forduljanak a következő címhez: Angora nyultenyésztés, Mercurea-Ciuc (Csíkszereda), Ștefan cel Mare 37.

G. N. A magastörzsű ribizlit és egrest az ugynevezett aranyribizke nevű cserje vastagabb ágaira szokták oltani. Az aranyribizkét díszkertekben szokták nevelni. Aranysárga virágai következtében kedves, szép bokor. Bizonyára kap vidéken valahol ilyen bokrot, elszaporíthatja és a közismert oltások valamilyen módjával beolthatja a vad hajtásokat. A magastörzsre oltott egres és ribizli nagyobb gyümölesöt terem, mint a bokor alakúak.

Z. L. Mint írja, bőrkabátját olajjal kente be és a kabátnak most kellemetlen szaga van, mivel az olaj megavasodott. Kérdezi, hogy a bajt hogyan szüntetheti meg? Tanácsunk a következő: Kétrész jóminőségű terpentinhoz keverjen egy rész barna színű, jóminőségű cipőkrémet. Amikor az anyagot jól összevegyítette, puha ronggyal dörzsölje át a bőrkabát egész külső felületét. A terpentint kellemes gyanta illata behatol a bőr anyagába és megszünteti a kellemetlen szagot. Ha esetleg az avas szag

megint kiütne, mégegyszer megismételheti az eljárást.

K. C.-né. Abban teljesen igaza van, hogy a februári és március elejei keltezés költséges. Nem szabad azonban felednie, hogy a februárban és március elején kelteztett csirkéket, mint rántani való csirkét nagyon jó áron lehet értékesíteni. Így tehát a nagyobb kiadás és az esetleges elhullás bőven megtérül azáltal, hogy nagyobb árat kap a csirkékért.

R. E. Vetés alkalmával a következő sorrend betartását ajánljuk. Legelőször vesse el a tavasz-búzát és az árpát. A zab vetése maradhat későbbre, mivel a zabnak hosszú tenyész-ideje van és így a késői vetésből származó károk kiegyenlítésére több idő van. A szomorú azonban az, hogy mint írja, nagyon kevés ősziszántása van és ezeket a terményeket csaknem mind tavaszi szántásba kell vetnie. Amint erről már nagyon sokszor irtunk, a tavaszi terményeket lehetőleg mindig ősziszántásba kell vetni. Ősziszántásban a termés mennyiségileg és minőségileg biztos, tavaszi szántásban azonban teljesen az időjárás alakulásától függ. A kukorica vetését hagyja április végére.



Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

B. J. Gyulakuta, L. I. Mieske, Sz. M. Tompaháza, K. P. Kőrispatak, B. J. Kiskend, S. P. J. Mezőcsávás, Zs. F. Csikdánfalva.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Megbizottaink tovább folytatják hátralékos előfizetőink felkeresését és pedig az előző számainkban közölt megyékben, illetőleg járásokban. Szükségesnek tartjuk közölni azt, hogy Török István megbizottunk bevégezte az említett útját és a közeli hetekben Brassó, Fogaras, Nagyküküllő és Szécheny megyékben levő előfizetőinket keresi fel. Felkérjük azon előfizetőinket, akik hátralékban vannak, hogy megbizottainknak szabályszerű nyugta ellenében fizessék ki a feltüntetett összeget. Ugyancsak figyelmeztetjük azokat, akikhez az utóbbi hetekben posta utalványon felszólítást küldtünk, illetve küldünk közelebbről, hogy az utalványon feltüntetett összeget küldjék be kiadóhivatalunkhoz, mert ha ezt rövid idő alatt nem teszik meg, a lapküldést kénytelenek leszünk részükre megszüntetni.

Harói előfizető. Levelének a pálinkafőzésre vonatkozó része nem elég világos. Amint egyébként látjuk, már amugy is kifőzték a pálinkát. A legbiztosabban a jegyzőségtől kaphat felvilágosítást az ügyben. A levelében közölt hírekből mint lapunk mai számában láthatja, közlünk.

B. S. Csikmadaras. A levelében közölt kérdések bennünket is nagyon sokat foglalkoztatnak. Sajnos, nem áll módunkban bizonyos dolgokon változtatni. Megállapíthatja lapunkból, hogy a bicskázás szomorú kérdésével is nagyon sokat foglalkozunk. Szomorú, hogy azon a vidéken és különösen községében ez a rossz szokás annyira gyakorivá vált. A lakosság gazdasági oktatásának kérdése most jól megoldható, mivel az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület rendszeresen tart tanfolyamokat. Ebben az ügyben tehát jól tenné, ha az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület vezetőségéhez fordulna, címe Cluj, Strada Regala 16.

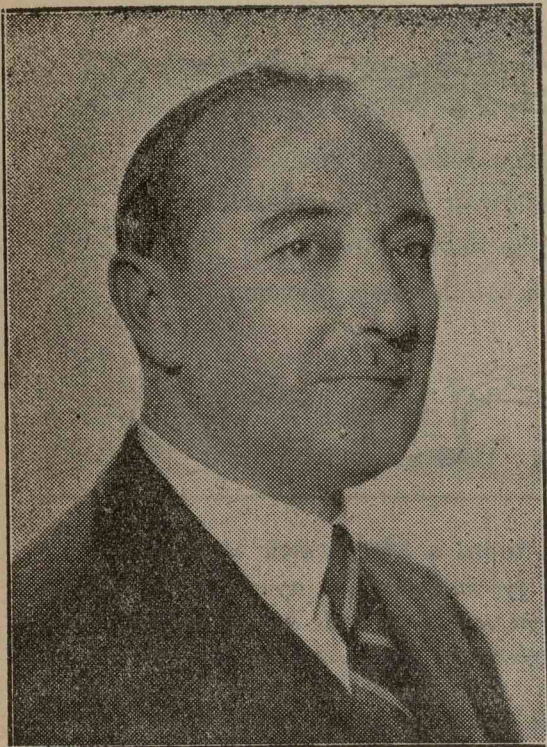
A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: B. Zs. Csehétfalva 150, B. M. Zselyk 80, D. S. Érolaszi 150, H. K. Temesvár 150 (r. 1940. évre), P. B. M. Csíksomlyó 155, S. L. Madéfalva 75, B. Gy. Tatrang 85, B. I. Gyergyóremete 75, K. J.-né Pankota 150, T. I. Zilah 10.000, Sz. F. Felvinc 150, B. K. Zalatna 150, K. T. Zilah 85, V. G. Obesenyő 75, Sz. A. Nagyalambfalva 150, B. A. Csekelaka 150, L. K. I. Szilágycseh 150, D. K. Érkeserű 150, H. Gy. Erdőd 85, M. P. K. Câmpina 150 lej (r. 1939. okt. 1-ig, tehát még 3 havi hátraléka van.)



Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Állás-keresők részére 20 szóig 40 lej. — Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelíges leveleket csak a portó beküldése esetén továbbítunk. Ugyanakkor az érdeklődésre is csak úgy adunk választ, ha a válasz lev. lapot mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portóköltséget.

Figyelem! Mielőtt régi cséplőjén tudna, esetleg ujat venne, csereüzlet érdekében régigép leírása mellett közölje elhatározását „Csereüzlet” jelígre a kiadóba.

Intelligens úrinő házvezetőnői állást keres, lehetőleg plébánián. Levelek „Március 15” jelígre a kiadóba.

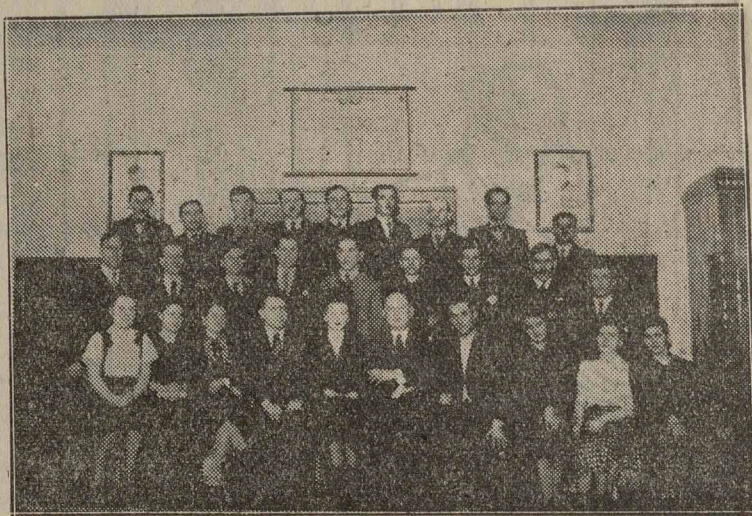


Egy rokonszenves ember távozott el közülünk.

A kolozsvári magyar konzulátus egyik legrégebb főtisztviselője, Bary Zoltán, hivatalos áthelyezés következtében eltávozott körünkből. Erdemes szolgálatainak elismeréseképpen a legelőkelőbb helyre, a párisi magyar követségre nevezte ki főtisztviselőnek a magyar kormány. Bary Zoltán távozását Erdély mindenrendű és nemzetiségű lakossága sajnálattal veszi tudomásul. Hosszu időn át Románia és Magyarország közt folyó személyi forgalom az ő közreműködésével bonyolódott le: ő volt ugyanis az, aki az útleveiket a magyar vizummal ellátta. Ennek a feladatnak a teljesítése során a legegyszerűbb ügyes-bajos ember iránt is előzékeny, jóakaratu magatartást tanusított, a sürgős ügyek elintézésére kész volt hivatalos órán kívül is a felek rendelkezésére állni. De a hivatalon kívül is kedvelt embere volt a társaságnak, a románok közt sok barátot és tisztelőt szerzett magának és így nagy szolgálatot tett a békés együttélésnek. Az áthelyezés kitüntetést jelent számára s ez vigasztalja nagyszámu tisztelőit azért a veszteségért, amelyet körünkből való eltávozása jelent.

Magyar nótaest Bucureștiben.

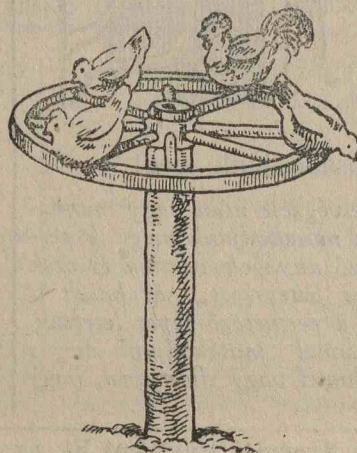
Kedves és felejthetetlen estélye volt a Bukarest-Keleti Ref. Egyházzrész gyülekezetének, melyet az Egyházi Dalkör rendezett Dr. Albis József nótaszerző közreműködésével. Ezen az estén igazán megilletődöttünk, amikor megzendült a szerző ajakán a drága magyar dal. A dal szárnyain elvezetett a legnagyobb szomorúságig, hogy azután fölemelkedjen a vígság és a kedélyhangulat legmagasabb fokára. A dalkör is, különösen a kedves Petőfi-dalokkal fölvillanyozta a hallgatóságot. De a szereplők is kitétek magukért, amikor „Válik az asszony” c. egyfelvonásos komédiával megnevettették a vendégeket. Elismerést érdemel Bereczki Gyula, aki arcjátékával és tájszólásával hiven alakította a magyar földművest. De a többiek is mind, hozzájárultak ahhoz, hogy a hallgatóság jól érezze magát. Az estélyt Takáts Pál tanító rendezte.



Miért való kis házikertbe a korai zöldség?

Házikertbe azért való a korai zöldség, mert hamar lekerül a tábláról és helyére ismét hasznos növényt vethetünk. Ilyen módon a legkisebb konyhakert területe is jól kihasználható és alkalmassá válik arra, hogy a család zöldség szükségletét ellássa.

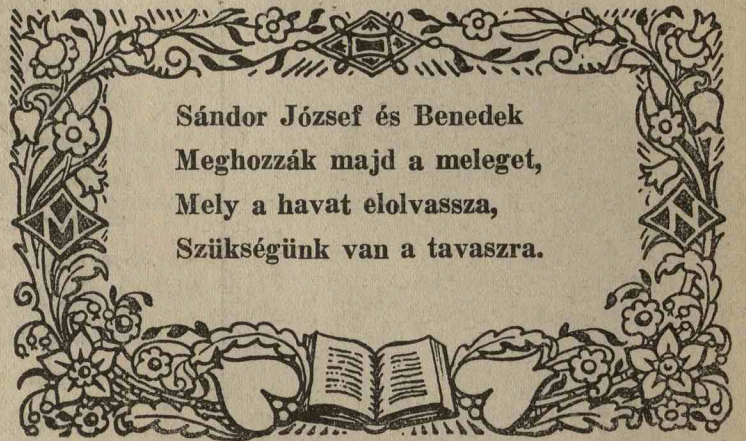
Ülőke baromfiak számára.



A kifutóban vagy a szabadban járó baromfiak természetüknek megfelelően gyakran szállnának ülőkére. Nagyon jól meg lehet oldani a kérdést a következő módon: Egy használt szekér-kereket a képen látható módon helyezzünk el. A baromfiak nagyon hamar felismerik a számukra elhelyezett, célszerű ülőket és naponta többször pihenőt tartanak

AZON.

Str. Elisabeta 6
CLUJ
Dr. BALOGH ERNO UJRAK
tanár



Sándor József és Benedek
Meghozzák majd a meleget,
Mely a havat elolvassza,
Szükségünk van a tavaszra.

Romania

Vigyázz magadra!



25 bani Posta



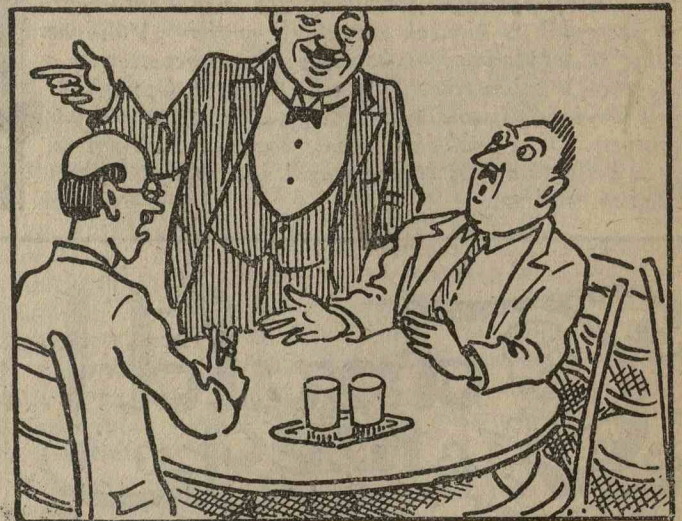
Permetezés után mosakodjunk meg!

A gyümölcsfa permetezés elvégzése után vagy munkaszünet közben mindig alaposan mosakodjunk meg. A permetezőszerekben ugyanis mérgező anyagok vannak és ezek ha a szervezetbe jutnak, súlyos betegséget, sőt halált is okozhatnak. Ezért tehát amint a permetező-gépet letettük, azonnal meleg vízzel és szappannal mosakodjunk meg s utána kenjük be kezünket vazelinnel vagy glicerinnel, hogy a bőr megpuhuljon.

Mit kell tudni a kisgyermek alvásáról?

Jól fejlődő gyermek rendszeren nyugodtan és sokat alszik. Fejlődése mégsem a jó alvás következménye, hanem mindakettő az egészségtől függ. Az egészséges gyermek fejlődik is, alszik is. Nem így a beteg gyermek! Ez rendszeren nem fejlődik, de alszik. Éppen a sokat éhező csecsemők szoktak sokat aludni. Nem szívesen mozognak, nem sírnak, mert mindkettő erőkifejtéssel jár, tehát anyagvesztéssel is, márpedig az erőtlen csecsemő igyekszik takarékoskodni kevés vagyonszájával. A szülők nem is gondolnak arra, hogy szemükfénye koplal, hisz nem sír. Pedig abból, hogy a csecsemő nyugodtan alszik, súlyban hosszú időn át nem emelkedik, sőt inkább fogy, következtetni lehet, hogy a táplálkozás körül baj van. Tehát a jó alvás egymagában nem elégséges sem az egészség, sem a fejlődés biztosítására.

Kártyázás hármásban.



Kártyázni akar az orvos és a patikus, de nincs harmadik a játékhoz. Ezért odaszól a vendéglőshöz:

— Vendéglős úr, küldjön valakit, aki hozzánk illik.

— Jól van doktor úr, jól van gyógyszerész úr, majd idehívatom a temetkezési vállalkozót! — felelte a vendéglős.